ISSN: 2181-4341, IMPACT FACTOR (RESEARCH BIB) – 9.145, SJIF – 5,431

Berdimuradov Uktam Shavkatovich

O'zbekiston Respublikasi

Bank-moliya akademiyasi magistranti

oktamshavkatovich@gmail.com

TIJORAT BANKLARINING KREDIT SIYOSATI VA PORTFELINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI ("O'ZMILLIYBANK" AJ MISOLIDA)

Annotatsiya. Mazkur maqolada tijorat banklarining kredit siyosati va kredit portfelini shakllantirishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilingan. Xususan, O'zmilliybank AJ misolida kredit portfelining tarkibi, sifati hamda risk darajasi o'rganilgan. Tadqiqot davomida kredit portfelini diversifikatsiya qilish, muammoli kreditlar ulushini kamaytirish hamda samarali kredit siyosatini shakllantirish yo'llari asoslab berilgan. Shuningdek, zamonaviy risk-menejment usullarini joriy etish va kreditlash jarayonlarini raqamlashtirish orqali bank faoliyati samaradorligini oshirish bo'yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kredit siyosati, kredit portfeli, tijorat banklari, muammoli kreditlar, kredit riski, diversifikatsiya, risk-menejment, bank faoliyati, kreditlash samaradorligi.

Abstract. This article analyzes the theoretical and practical aspects of credit policy and credit portfolio management in commercial banks. In particular, the structure, quality, and risk level of the credit portfolio are examined based on the example of O'zmilliybank. The study substantiates ways to improve credit policy, reduce non-performing loans, and diversify the credit portfolio. Furthermore, recommendations are developed to enhance bank performance through the implementation of modern risk management tools and the digitalization of lending processes.

Keywords: credit policy, credit portfolio, commercial banks, non-performing loans, credit risk, diversification, risk management, banking performance, lending efficiency.

Kirish

So'nggi yillarda O'zbekiston bank tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar doirasida tijorat banklari faoliyatini modernizatsiya qilish, ularning moliyaviy barqarorligini oshirish hamda kreditlash jarayonlarini samarali tashkil etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, banklarning kredit siyosatini takomillashtirish va kredit portfelini samarali boshqarish masalalari dolzarb yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Kreditlash jarayoni banklarning asosiy daromad manbai bo'lib, uning samarali tashkil etilishi bank tizimining barqaror rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki ma'lumotlariga ko'ra, so'nggi yillarda tijorat banklarining kredit portfeli hajmi sezilarli darajada oshib, iqtisodiyotning real sektorini moliyalashtirishda banklarning roli kuchayib bormoqda. Shu bilan birga, kredit portfelining tez sur'atlarda o'sishi muammoli kreditlar ulushining ortishi, kredit risklarining kuchayishi kabi muammolarni ham yuzaga keltirmoqda. Bu esa banklarda kredit siyosatini qayta ko'rib chiqish va zamonaviy yondashuvlar asosida takomillashtirish zaruratini yuzaga keltiradi.

Tijorat banklarida kredit siyosati kreditlash jarayonining asosiy yo'nalishlarini belgilab beruvchi muhim boshqaruv vositasi hisoblanadi. U kreditlarni ajratish, monitoring qilish, risklarni baholash hamda kredit portfelining sifatini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Samarali

kredit siyosati banklarning daromadliligini oshirish bilan birga, kredit risklarini kamaytirish va moliyaviy barqarorlikni ta’minlashga xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqotda O‘zmilliybank AJ misolida kredit siyosati va kredit portfelini shakllantirish amaliyoti o‘rganiladi. Ushbu bank mamlakatning yirik tijorat banklaridan biri bo‘lib, iqtisodiyotning turli tarmoqlarini moliyalashtirishda muhim o‘rin egallaydi. Shu sababli uning kredit portfeli tarkibi, sifati va risk darajasini tahlil qilish orqali tijorat banklari faoliyatida mavjud muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo‘yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqish imkoniyati mavjud.

Adabiyotlar sharhi

Tijorat banklarining kredit siyosati va kredit portfelini boshqarish masalalari iqtisodiy adabiyotlarda keng o‘rganilgan yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Xususan, kredit siyosati bank faoliyatining strategik yo‘nalishini belgilovchi asosiy omil sifatida ko‘riladi. Ilmiy manbalarda qayd etilishicha, samarali kredit siyosati banklarning daromadliligini oshirish bilan birga, kredit risklarini minimallashtirishga xizmat qiladi.

Xalqaro amaliyotda kredit portfelini boshqarishning nazariy asoslari ko‘plab iqtisodchi olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Jumladan, Frederic S. Mishkin o‘zining ilmiy ishlarida bank kreditlash jarayonining makroiqtisodiy barqarorlikka ta’sirini asoslab bergan. Uning fikriga ko‘ra, kredit portfelining sifati bank tizimining barqarorligi va moliyaviy vositachilik samaradorligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Shuningdek, John C. Hull risk-menejmentga oid tadqiqotlarida kredit risklarini baholash va boshqarish usullarini takomillashtirish zarurligini ta’kidlaydi.

Zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda kredit portfelini diversifikatsiya qilish bank faoliyatining barqarorligini ta’minlovchi muhim vosita sifatida qaraladi. Xalqaro tajriba shuni ko‘rsatadiki, kredit portfelining tarmoqlar va mijozlar kesimida muvozanatli taqsimlanishi risklarni kamaytirishga yordam beradi. Shu bilan birga, kredit risklarini baholashda zamonaviy usullar, jumladan kredit skoring tizimlari va stress-test metodologiyalaridan foydalanish samarali natijalar beradi.

O‘zbekiston bank tizimida ham kredit siyosati va kredit portfelini boshqarish masalalariga alohida e’tibor qaratilmoqda. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan e’lon qilinadigan hisobotlarda tijorat banklari kredit portfelining o‘sish sur’atlari va sifati tahlil qilinadi. So‘nggi yillarda kreditlash hajmining sezilarli darajada oshgani qayd etilgan bo‘lib, bu iqtisodiyotning real sektorini qo‘llab-quvvatlashga xizmat qilmoqda. Biroq, ayrim holatlarda muammoli kreditlar ulushining ortishi kredit siyosatini takomillashtirish zarurligini ko‘rsatmoqda.

Mahalliy olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda tijorat banklarida kredit siyosatini takomillashtirish uchun risklarni baholash tizimini rivojlantirish, kredit portfelini diversifikatsiya qilish hamda kreditlash jarayonlarini raqamlashtirish muhimligi ta’kidlangan. Shu bilan birga, kredit portfelining sifatini oshirishda ichki nazorat tizimini kuchaytirish va kredit monitoringini takomillashtirish zarurligi qayd etiladi.

Shuningdek, xalqaro moliya institutlari, jumladan International Monetary Fund va World Bank tomonidan o‘tkazilgan tadqiqotlarda bank sektorida kredit risklarini samarali boshqarish moliyaviy barqarorlikni ta’minlashning asosiy omillaridan biri sifatida e’tirof etiladi. Ushbu tashkilotlar tavsiyalariga ko‘ra, banklarda kredit portfelini boshqarishda ilg‘or xalqaro standartlarni joriy etish va risk-menejment tizimini kuchaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Yuqoridagi ilmiy yondashuvlar shuni ko‘rsatadiki, tijorat banklarining kredit siyosati va kredit portfelini boshqarish masalalari nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham dolzarb hisoblanadi. Ayniqsa, zamonaviy iqtisodiy sharoitda kredit risklarini kamaytirish, kredit portfelining sifatini oshirish va bank faoliyatining samaradorligini ta’minlash uchun kompleks yondashuvni qo‘llash zarur.

Asosiy va tahliliy qism

So‘nggi yillarda O‘zbekiston tijorat banklarida kreditlash hajmining sezilarli darajada oshishi kredit siyosati va kredit portfelini samarali boshqarish masalalarini yanada dolzarb qilib qo‘ydi. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki ma’lumotlariga ko‘ra, 2024-yil yakunlari

bo‘yicha bank tizimining umumiy kredit portfeli sezilarli darajada kengayib, iqtisodiyotning real sektorini moliyalashtirishda asosiy manbaga aylangan. Shu bilan birga, kreditlash hajmining yuqori sur’atlarda o‘sishi kredit risklarining ortishiga ham sabab bo‘lmoqda.

O‘zmilliybank AJ mamlakatning yirik tijorat banklaridan biri sifatida kreditlash faoliyatida yetakchi o‘rin egallaydi. Bank kredit portfeli tarkibida yirik investitsiya loyihalari, sanoat korxonalari, kichik biznes va tadbirkorlik subyektlariga ajratilgan kreditlar muhim ulushni tashkil etadi. So‘nggi yillarda kredit portfelining kengayishi bilan birga uning diversifikatsiya darajasi oshgan bo‘lsa-da, ayrim tarmoqlarda yuqori konsentratsiya saqlanib qolmoqda.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, bank tizimida muammoli kreditlar (NPL) darajasi 2024-yilda o‘rtacha 5–6 foiz atrofida shakllangan bo‘lib, ayrim segmentlarda bu ko‘rsatkich yuqoriroq darajada kuzatilmoqda. Bu esa kredit portfeli sifatining nisbatan yomonlashayotganini va kredit risklarini boshqarish tizimini yanada takomillashtirish zarurligini ko‘rsatadi. Xususan, yirik investitsiya loyihalari bilan bog‘liq kreditlar hamda ayrim kichik biznes subyektlari segmentida qaytmaslik ehtimoli yuqori bo‘lib qolmoqda.

Kredit portfelining tarkibiy tahlili shuni ko‘rsatadiki, tijorat banklarida kreditlar asosan sanoat, qurilish, savdo va xizmat ko‘rsatish tarmoqlariga yo‘naltirilgan. Bu esa kredit portfelining ma’lum darajada konsentratsiyalashganligini bildiradi. Konsentratsiya darajasining yuqoriligi esa tizimli risklarning ortishiga olib kelishi mumkin. Shu sababli kredit portfelini tarmoqlar va mijozlar kesimida diversifikatsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Kapital yetarliligi ko‘rsatkichlari bank tizimining barqarorligini ta’minlashda muhim omil hisoblanadi. Markaziy bank ma’lumotlariga ko‘ra, 2024-yilda tijorat banklarida kapital yetarliligi ko‘rsatkichi o‘rtacha 16–18 foiz darajasida shakllangan bo‘lib, bu xalqaro Basel III standartlaridan yuqori hisoblanadi. Shu bilan birga, kredit portfelining kengayishi kapitalga tushadigan yukni oshirishi mumkin, bu esa risk va daromadlilik o‘rtasida muvozanatni ta’minlash zaruratini keltirib chiqaradi.

Kreditlash jarayonlarining raqamlashtirilishi ham bank faoliyatiga sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda. 2024-yilda bank kartalari orqali amalga oshirilgan operatsiyalar hajmi 1 030 trillion so‘mni tashkil etgan bo‘lib, uning 78,1 foizi naqdsiz to‘lovlarga to‘g‘ri kelgan. Bu esa kreditlash va to‘lov tizimlarining tobora raqamli platformalarga o‘tayotganini ko‘rsatadi. O‘zmilliybankda ham onlayn kreditlash, masofaviy identifikatsiya va avtomatlashtirilgan monitoring tizimlari joriy etilmoqda.

Likvidlik risklari ham bank faoliyatida muhim ahamiyat kasb etadi. So‘nggi yillarda depozit bazasining o‘sishi banklarning resurs imkoniyatlarini kengaytirgan bo‘lsa-da, ayrim banklarda tashqi qarz resurslariga bog‘liqlik saqlanib qolmoqda. Bu esa global moliyaviy bozorlaridagi o‘zgarishlarga nisbatan sezuvchanlikni oshiradi.

Yuqoridagi tahlillar shuni ko‘rsatadiki, O‘zmilliybank AJ misolida kredit siyosati va kredit portfelini boshqarish tizimi umumiy jihatdan rivojlanayotgan bo‘lsa-da, uning samaradorligini oshirish uchun zamonaviy yondashuvlarni keng joriy etish zarur. Xususan, kredit portfelini diversifikatsiya qilish, muammoli kreditlar ulushini kamaytirish, kredit risklarini baholashning ilg‘or usullarini qo‘llash hamda kreditlash jarayonlarini to‘liq raqamlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

So‘nggi statistik ma’lumotlar asosida olib borilgan tahlillar tijorat banklarida kredit siyosatini takomillashtirish va kredit portfelini samarali boshqarish bank tizimining moliyaviy barqarorligini ta’minlashda hal qiluvchi omil ekanini ko‘rsatadi.

1-jadval.

O‘zbekiston tijorat banklarida kredit portfeli va risk ko‘rsatkichlari tahlili (2022–2025 yil)

Ko‘rsatkichlar	2022	2023	2024	2025
Kredit portfeli hajmi (trln so‘m)	~380	~450	~520	~580–600

Kredit o‘sish sur’ati (%)	~22%	~24%	~25%	~20–22%
Muammoli kreditlar (NPL, %)	~3.8%	~4.5%	~5–6%	~5–7%
Chakana kreditlar ulushi (%)	~28%	~30%	~32%	~35%
Korporativ kreditlar ulushi (%)	~72%	~70%	~68%	~65%
Kapital yetarliligi (CAR, %)	~17%	~16.5%	~16–18%	~16–17%
Kredit portfeli diversifikatsiya darajasi	O‘rtacha	O‘rtacha	O‘rtacha-yuqori	Yuqori

Manba: O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki hisobotlari (2023–2025), bank tizimi statistik ma’lumotlari hamda muallif tahlili.

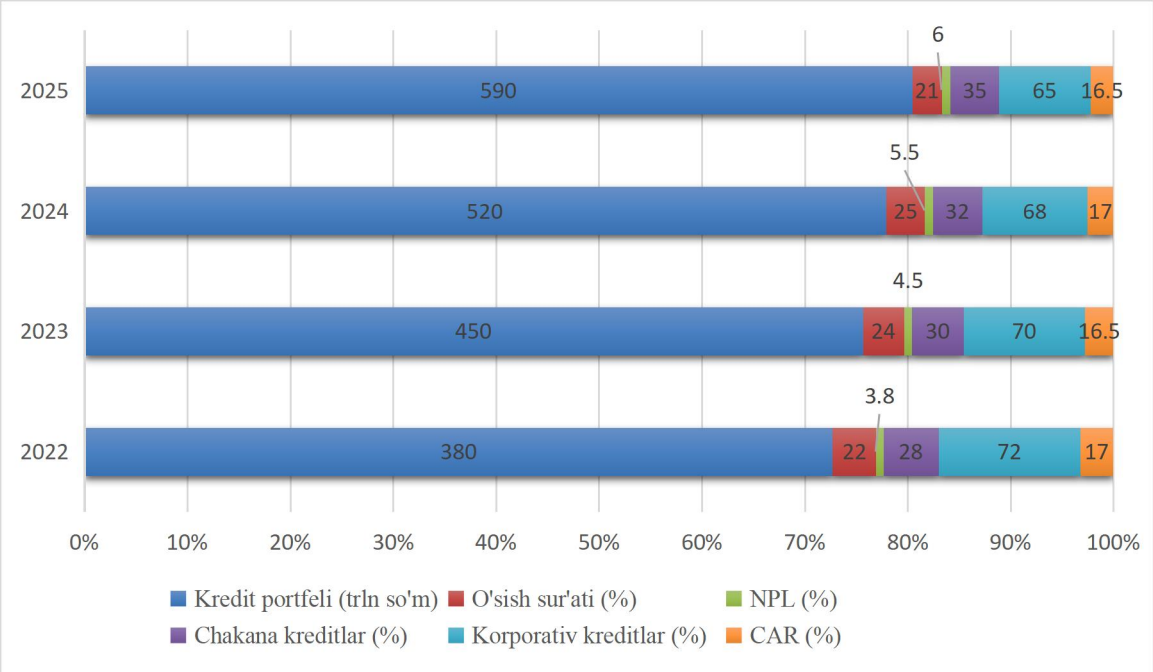
Ushbu jadvalda O‘zbekiston tijorat banklari, jumladan O‘zmilliybank faoliyati misolida kredit portfelining asosiy ko‘rsatkichlari va ularning dinamikasi aks ettirilgan. Tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, 2022–2024-yillar davomida kredit portfeli hajmi barqaror o‘sish tendensiyasiga ega bo‘lib, bu iqtisodiyotning real sektorini moliyalashtirish hajmining kengayganidan dalolat beradi. Kredit portfelining o‘sish sur’atlari yuqori darajada saqlanib qolayotgan bo‘lsa-da, 2025-yilda bu ko‘rsatkichning nisbatan sekinlashishi kutilmoqda, bu esa banklar tomonidan ehtiyotkor kredit siyosatiga o‘tilayotganini bildiradi.

Shu bilan birga, muammoli kreditlar (NPL) ulushining 3,8 foizdan 5–6 foizgacha oshgani kredit portfeli sifatiga salbiy ta’sir ko‘rsatayotgan muhim omil hisoblanadi. Bu holat kreditlash jarayonida risklarni baholash tizimini yanada takomillashtirish, kredit monitoringini kuchaytirish va qarzdorlar bilan ishlash mexanizmlarini rivojlantirish zarurligini ko‘rsatadi. Ayniqsa, yirik investitsiya loyihalari va ayrim kichik biznes segmentlarida kredit qaytmaslik xavfi yuqoriroq ekanligi kuzatilmoqda.

Kredit portfelining tarkibiy o‘zgarishlari ham muhim tahliliy ahamiyatga ega. Xususan, chakana kreditlar ulushining 28 foizdan 35 foizgacha oshib borayotgani banklarning aholi segmentiga yo‘naltirilgan strategiyasi kuchayganini ko‘rsatadi. Bu esa bank daromadlarini diversifikatsiya qilish imkonini bersa-da, chakana kreditlar bo‘yicha risklarni samarali boshqarishni talab etadi. Shu bilan birga, korporativ kreditlar ulushining kamayishi portfelning nisbatan muvozanatlashayotganidan dalolat beradi, ammo ayrim tarmoqlarda konsentratsiya saqlanib qolmoqda.

Kapital yetarliligi ko‘rsatkichlarining 16–18 foiz darajasida saqlanib qolayotgani bank tizimining moliyaviy barqarorligini ta’minlayotgan muhim omil hisoblanadi. Bu ko‘rsatkich xalqaro Basel III standartlaridan yuqori bo‘lib, banklarning kredit risklariga qarshi yetarli darajada “zaxira”ga ega ekanini bildiradi. Biroq kredit portfeli hajmining tez o‘sishi kapitalga tushadigan yukni oshirishi mumkin, bu esa kelgusida qo‘shimcha kapital talab etilishiga olib kelishi ehtimolini yuzaga keltiradi.

2025-yil uchun keltirilgan ko‘rsatkichlar mavjud statistik tendensiyalar asosida prognoz sifatida shakllantirilgan bo‘lib, ular kreditlash hajmining o‘sishi davom etishini, ammo banklar tomonidan risklarni boshqarishga ko‘proq e’tibor qaratilishi natijasida o‘sish sur’atlarining nisbatan barqarorlashishini ko‘rsatadi. Umuman olganda, jadval ma’lumotlari tijorat banklarida kredit siyosatini takomillashtirish, kredit portfelini diversifikatsiya qilish va risklarni boshqarish tizimini kuchaytirish bank sektorining barqaror rivojlanishini ta’minlashda muhim omil ekanini tasdiqlaydi.

1-rasm. O‘zbekiston tijorat banklarida kredit portfeli va risk ko‘rsatkichlari tahlili (2022–2025 yil)

Manba: O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki hisobotlari (2023–2025 yy.), tijorat banklari ochiq moliyaviy hisobotlari hamda muallif tomonidan amalga oshirilgan tahlil asosida tuzilgan.

Ushbu jadvalda O‘zbekiston tijorat banklari, jumladan O‘zmilliybank AJ faoliyati misolida kredit portfeli hajmi, o‘sish sur’atlari va asosiy risk ko‘rsatkichlarining dinamikasi aks ettirilgan. Tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, 2022–2024-yillar davomida kredit portfeli hajmi izchil o‘sib borgan bo‘lib, bu banklar tomonidan iqtisodiyotning real sektorini faol moliyalashtirayotganini bildiradi. Kreditlash hajmining kengayishi bilan bir qatorda kredit portfelining o‘sish sur’atlari yuqori darajada saqlanib qolgan, biroq 2025-yilda bu ko‘rsatkichning nisbatan sekinlashishi prognoz qilinmoqda, bu esa banklar tomonidan ehtiyotkor kredit siyosati olib borilayotganidan dalolat beradi.

Muammoli kreditlar (NPL) ulushining 3,8 foizdan 5–6 foizgacha oshgani kredit portfeli sifatiga salbiy ta’sir ko‘rsatayotgan muhim omil hisoblanadi. Bu holat kreditlarni baholash va monitoring qilish tizimini takomillashtirish, risklarni oldindan aniqlash mexanizmlarini joriy etish zarurligini ko‘rsatadi. Ayniqsa, yuqori riskli tarmoqlar va kichik biznes segmentida kredit qaytmaslik ehtimoli yuqoriligi kuzatilmoqda.

Chakana kreditlar ulushining oshib borishi banklarning aholi segmentiga yo‘naltirilgan strategiyasi kuchayganini bildiradi. Bu esa bank daromadlarini diversifikatsiya qilishga xizmat qilsa-da, ushbu segmentda kredit risklarini samarali boshqarishni talab etadi. Shu bilan birga,

korporativ kreditlar ulushining kamayishi kredit portfelining muvozanatlashayotganini ko‘rsatadi, biroq ayrim tarmoqlarda konsentratsiya darajasi saqlanib qolmoqda.

Kapital yetarliligi ko‘rsatkichlarining xalqaro standartlardan yuqori darajada saqlanib qolayotgani bank tizimining moliyaviy barqarorligini ta’minlayotgan muhim omil hisoblanadi. Shu bilan birga, kredit portfeli hajmining ortib borishi kapitalga tushadigan yukni oshirishi mumkin, bu esa kelgusida qo‘shimcha kapital jalb qilish zaruratini yuzaga keltiradi.

2025-yil uchun keltirilgan ko‘rsatkichlar mavjud statistik tendensiyalar asosida prognoz sifatida shakllantirilgan bo‘lib, ular kreditlash hajmining o‘sishi davom etishini, ammo risklarni boshqarish tizimi kuchaytirilishi natijasida o‘sish sur’atlarining barqarorlashishini ko‘rsatadi. Umuman olganda, jadval ma’lumotlari tijorat banklarida kredit siyosatini takomillashtirish, kredit portfelini diversifikatsiya qilish va risk-menejment tizimini rivojlantirish zarurligini asoslab beradi.

Xulosa

O‘tkazilgan tahlillar shuni ko‘rsatdiki, O‘zbekiston tijorat banklarida kredit siyosati va kredit portfelini boshqarish tizimi so‘nggi yillarda sezilarli darajada rivojlanib bormoqda. Kredit portfeli hajmining izchil o‘sishi banklarning iqtisodiyotning real sektorini moliyalashtirishdagi rolini kuchaytirgan bo‘lsa, kreditlash hajmining kengayishi bilan bir qatorda kredit risklarining ortishi ham kuzatilmoqda. Xususan, muammoli kreditlar ulushining 5–6 foiz darajasiga yetishi kredit portfeli sifatini yaxshilash zarurligini ko‘rsatadi.

O‘zmilliybank AJ misolida olib borilgan tahlillar kredit portfelining tarkibiy jihatdan diversifikatsiyalashuvi kuzatilayotganini ko‘rsatadi, biroq ayrim tarmoqlar kesimida konsentratsiya darajasining yuqoriligi saqlanib qolmoqda. Bu esa kredit risklarini boshqarishda yanada ehtiyotkor yondashuvni talab etadi. Shu bilan birga, chakana kreditlar ulushining oshib borishi banklarning aholi segmentiga yo‘naltirilgan strategiyasi kuchayganidan dalolat beradi.

Kapital yetarliligi ko‘rsatkichlarining xalqaro standartlardan yuqori darajada saqlanib qolayotgani bank tizimining moliyaviy barqarorligini ta’minlayotgan muhim omil hisoblanadi. Biroq kredit portfeli hajmining tez o‘sishi kelgusida kapital yuklamasining ortishiga olib kelishi mumkin. Shu sababli kredit siyosatini ishlab chiqishda risk va daromadlilik o‘rtasidagi muvozanatni ta’minlash zarur.

Shuningdek, kreditlash jarayonlarining raqamlashtirilishi bank faoliyatining samaradorligini oshirayotgan bo‘lsa-da, kreditlarni baholashda zamonaviy analitik vositalarning yetarli darajada joriy etilmagani ayrim muammolarni keltirib chiqarmoqda. Kredit skoring tizimlari, “big data” va avtomatlashtirilgan monitoring vositalarini keng qo‘llash kredit risklarini kamaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Takliflar:

Yuqoridagi tahlillar asosida O‘zbekiston tijorat banklarida kredit siyosati va kredit portfelini takomillashtirish bo‘yicha quyidagi takliflar ilgari suriladi:

1. Kredit portfelini diversifikatsiya qilish zarur. Bunda kreditlarni iqtisodiyotning turli tarmoqlari va mijozlar segmentlari bo‘yicha muvozanatli taqsimlash orqali konsentratsiya risklarini kamaytirish maqsadga muvofiq.
2. Muammoli kreditlar (NPL) darajasini kamaytirish uchun kredit monitoring tizimini kuchaytirish hamda qarzdorlar bilan ishlashning samarali mexanizmlarini joriy etish lozim.
3. Kredit risklarini baholash tizimini modernizatsiya qilish zarur. Xususan, sun’iy intellekt, “big data” va kredit skoring tizimlarini keng joriy etish orqali qarz oluvchilarning to‘lov qobiliyatini aniqroq baholash mumkin.
4. Kreditlash jarayonlarini to‘liq raqamlashtirish muhim hisoblanadi. Onlayn kreditlash, masofaviy identifikatsiya va avtomatlashtirilgan qaror qabul qilish tizimlarini joriy etish bank xizmatlari samaradorligini oshiradi.
5. Kredit siyosatini ishlab chiqishda risk va daromadlilik o‘rtasidagi optimal muvozanatni ta’minlash zarur. Bu bankning uzoq muddatli barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

6. Ichki nazorat va audit tizimini kuchaytirish orqali kredit operatsiyalarining shaffofligini oshirish hamda noto‘g‘ri qarorlar qabul qilinishining oldini olish mumkin.
7. Bank xodimlarining malakasini oshirish va xalqaro tajribani joriy etish orqali kreditlash jarayonlarining sifatini yaxshilash zarur.
8. Kredit portfelini boshqarishda xalqaro standartlar, xususan ilg‘or bank amaliyotlarini keng qo‘llash bank tizimining raqobatbardoshligini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2025). Bank tizimi bo‘yicha yillik hisobot. Toshkent.
2. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2024). Moliyaviy barqarorlik sharhi. Toshkent.
3. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2023). Pul-kredit siyosati sharhi. Toshkent.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020). Bank tizimini isloh qilish strategiyasi to‘g‘risida qaror (PQ-5992). Toshkent.
5. International Monetary Fund. (2023). Republic of Uzbekistan: Financial System Stability Assessment. Washington, D.C.
6. World Bank. (2024). Uzbekistan Financial Sector Overview. Washington, D.C.
7. Asian Development Bank. (2024). Banking Sector Reforms and Development in Uzbekistan. Manila.
8. Basel Committee on Banking Supervision. (2019). Basel III: Finalising post-crisis reforms. Basel.
9. Mishkin, F. S. (2016). The Economics of Money, Banking and Financial Markets. Pearson Education.
10. Hull, J. C. (2018). Risk Management and Financial Institutions. Wiley.
11. Rose, P. S., & Hudgins, S. C. (2013). Bank Management and Financial Services. McGraw-Hill Education.